

Hemşirelik Öğrencilerinin Yardımseverlik Algılarının Belirlenmesi

Determining Nursing Students' Perceptions of Benevolence

Canan UZUN^{1*}, Yağmur ŞANCI¹, Nermin EROĞLU¹

¹Fenerbahçe Üniversitesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

Özet

Amaç: Hemşirelik öğrencilerinin yardımseverlik algılarının belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı olarak planlanmış ve uygulanmıştır.

Materyal-Metot: Araştırma İstanbul'da bulunan, bir vakıf üniversitesinde gerçekleştirilmiş; araştırmanın evrenini hemşirelik bölümüne kayıtlı olan 121 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul 119 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri Kasım-Aralık 2020 tarihlerinde Google Forms aracılığı ile öğrencilere gönderilen online anket formu kullanılarak ve onamları alınarak elde edilmiştir. Veri toplama aracı olarak "Öğrenci Kişisel Bilgi Formu" ve "Yardımseverlik Ölçeği" kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %74,8'i (n=89) 18-20 yaş aralığında olup ortalaması 20,12±2,3'tür, %71,4'ü (n=85) kadın, %95,8'i (n=114) lise mezunu iken %4,2'si (n=5) ön lisans ve lisans mezunu olduklarını belirtmiştir. Öğrencilerin %88,2'si (n=105) çekirdek ailesi ile yaşadığını, %97,5'i (n=116) kardeşinin olduğunu, %66,4'ü (n=79) il merkezinde yaşadığını belirtmiştir. Öğrencilerin %60,5'i (n=72) birinci sınıf, %39,5'i (n=47) ikinci sınıf düzeyindedir ve %91,6'sı (n=109) Hemşirelik Bölümü'nü isteyerek seçmiştir. Öğrencilerin Yardımseverlik Ölçek maddeleri puan ortalamaları yüksek olmakla birlikte, toplam puan ortalamaları 31,62±2,74'tür. Öğrencilerin yaşlarına, cinsiyetine, aile tipine, kardeş durumuna, yaşadıkları yer, eğitim düzeylerine, sınıf düzeylerine, Hemşirelik Bölümü'nü isteyerek seçme durumlarına göre ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (p>0,05).

Sonuç: Öğrencilerin hemşireliği isteyerek seçtiği ve yardımseverlik ölçek maddeleri puan ortalamalarının yüksek olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda hemşireliğin en temel görevi olan bakım uygulamalarında başarıya ulaşmada yardımseverlik algısının önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: hemşirelik, öğrenci, yardımseverlik, algı

Abstract

Objective: It was planned and implemented descriptively in order to determine the nursing students' benevolence perceptions.

Material and Method: The research was carried out in a foundation university in Istanbul; The population of the study consisted of 121 students enrolled in the nursing department. The sample of the study consists of 119 students who voluntarily agree to participate in the study. The research data were obtained by using the online questionnaire form sent to the students via Google Forms between November-December 2020 and obtaining their consents. "Student Personal Information Form" and "Benevolence Scale" were used as data collection tools.

Results: 74.8% (n = 89) of the students are between the ages of 18-20 and their average is 20.12 ± 2.3, 71.4% (n = 85) are female, 95.8% (n = 114) are high school graduates while 4.2% (n = 5) stated that they are undergraduate and graduate degrees. 88.2% (n = 105) of the students stated that they lived with their nuclear family, 97.5% (n = 116) had siblings, 66.4% (n = 79) lived in the city center. 60.5% (n = 72) of the students are at the first year, 39.5% (n = 47) are at the second year level and 91.6% (n = 109) of them have chosen the Nursing Department willingly. Although the mean scores of the Benevolence Scale items of the students are high, their total score average is 31.62 ± 2.74. When the scale total score averages were compared according to the students' age, gender, family type,

sibling status, place of residence, education level, class level, and willingly choose the Nursing Department, no statistically significant difference was found between the mean scores ($p > 0.05$).

Conclusions: It was found that the students chose nursing willingly and the mean scores on the benevolence scale items were high. In line with these results, it is thought that the perception of benevolence is important in achieving success in nursing care practices, which is the most fundamental task of nursing.

Keywords: nursing, student, beneficence, perception

Atıf için (how to cite): Uzun, C., Şancı, Y., Eroğlu, N. (2021). Hemşirelik Öğrencilerinin Yardımseverlik Algılarının Belirlenmesi. *Fenerbahçe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(1),16-26

1. Giriş

Yardımseverlik pozitif insani duyguların hissedildiği ve özünde insanı sevmeye duyulan insanlara yardım etme isteğidir (Güzel Candan ve Ergen, 2014). İnsanlar arasındaki saygı ve sevgiyi pekiştirir, toplumdaki birlikteliği güçlendirir (Aktepe, 2010). Yardımsever bireyler, karşısındaki ihtiyaç sahibi kişiyeye karşılık beklemeden zaman ayıran, destek veren ve bu durumdan mutluluk duyan kişilerdir (Demirci, 2017; Ulukan ve Esenkaya, 2020). Yapılan bu tanımlamaya bakıldığında hemşireliğin temel amacı da insana karşılık beklemeden yardım etmektir. Hemşirelik topluma yardım sunan bir meslektir ve hümanistik yardım kavramı mesleğin özünü oluşturmaktadır (Türk, Adana, Erol, Çevik Akyıl ve Taşkiran, 2018).

Sağlık ve hastalık ile ilgili bireye yardımcı olmak hemşirenin sorumluluğundadır (Baysan Arabacı ve Taş, 2019). Bakım insanların hayatta kalabilmeleri ve temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için özenle ve saygıyla yapılan her şeydir (Altıok, Şengün ve Üstün, 2011; Dinç, 2010; Hendekci ve Gökuğur, 2019; Karaca ve Durna, 2018). Bakım hemşirelik mesleğinin ayrılmaz bir parçasıdır (Hajihosseini ve Nazari, 2020; Karaca ve Durna, 2018). Hemşireler, sağlığın korunması, geliştirilmesi, hasta bireylerin temel ihtiyaçlarının karşılanması ve bireyin kendi ihtiyaçlarını bağımsız bir şekilde karşılayabilecek duruma gelmesine yardımcı olurlar (Kacaroglu Vicdan, 2020).

Kuramcılarının bakımla ilgili görüşleri değerlendirildiğinde; Orem, bilim ve sanattan oluşan hemşireliği "insana yardım etme sanatı" olarak tanımlamaktadır (Kıyak ve Ergüney, 2002; Yavaş Çelik, 2019). Birey öz bakımını kendi gerçekleştiremiyorsa hemşirenin yardımına ihtiyaç duymaktadır. Watson'un İnsan Bakım Modelinde hasta ve hemşire arasındaki ilişki hasta kendini değiştiren ve geliştiren kişiyken, hemşire bu değişim sürecinde hastaya yardımcı olan kişidir (Aktaş, Baysan Arabacı ve Dülgerler, 2020). Peplau hemşireyi hastaya yardım edebilecek kişi olarak görmektedir (Çırlak, 2019). Henderson'a göre hemşireliğin özgün rolü ise hasta bireyin fizyolojik ihtiyaçlarını karşılamada bağımsızlığını hızlı bir şekilde kazanmasına ve çevresindeki değişikliklere uyum sağlamasına yardım etmektir (Soner, 2018).

Hemşirelik mesleğinin seçiminde de insanları seven ve yardım edebilme anlayışına sahip bireylerin mesleği seçmesi oldukça önemlidir (Köse Tosunöz, Eskimez ve Öztunç, 2019; Erişen ve Karaca Sivrikaya, 2017; Şahin, Çelik, Kocakaya, Canbulat Şahiner ve Genç, 2020; Hendekci ve Gökuğur, 2019). Bu nedenle bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinin yardımseverlik algılarını değerlendirmektir.

1.1. Araştırmanın Soruları

Hemşirelik öğrencilerinin 'Yardımseverlik Algı Düzeyleri' nasıldır?

2. Materyal ve Metot

2.1. Araştırmanın Amacı ve Tipi

Araştırma hemşirelik öğrencilerinin yardımseverlik algılarının belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı türde planlanmış ve uygulanmıştır.

2.2. Araştırma Yöntemi

Araştırma İstanbul'da bulunan, bir vakıf üniversitesinde gerçekleştirilmiş; araştırmanın evrenini hemşirelik bölümüne kayıtlı olan 121 öğrenci oluşturmuştur. Hemşirelik bölümü 2019 yılında eğitim vermeye başlaması nedeniyle üniversitede yalnızca 1. ve 2. sınıf öğrencileri öğrenim görmektedir. Araştırmanın örneklemini ise araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 119 öğrenci oluşturmuştur.

Araştırma verileri Kasım-Aralık 2020 tarihlerinde Google Forms aracılığı ile öğrencilere gönderilen online anket formu kullanılarak ve öğrencilerden onam alınarak elde edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak "Öğrenci Kişisel Bilgi Formu" ve "Yardımseverlik Ölçeği" kullanılmıştır.

•**Öğrenci Kişisel Bilgi Formu:** Öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerini belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Formda yaş, cinsiyet, aile tipi (çekirdek veya geniş) ve kardeş durumu, yaşadığı yer (il, ilçe, köy), en son mezun olduğu eğitim düzeyi (lise, önlisans, lisans), sınıfı (1, 2), hemşireliği isteyerek tercih edip etmediği ile ilgili 8 adet soru bulunmaktadır.

•**Yardımseverlik Ölçeği:** Yardımseverlik Ölçeği bireylerin yardımseverlik algılarını ölçmek amacıyla Demirci (2017) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek tek boyut ve 7 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte 2. madde ters kodlanmaktadır. Ölçeğin puanlanması 5'li (1= Bana hiç uygun değil, 5= Bana tamamen uygun) bir derecelendirme sistemine göre yapılmaktadır. Ölçek sonucunda toplam puan aralığı 7 ile 35 arasında değişiklik göstermektedir. Ölçekte alınan puanlar yükseldikçe yardımseverlik düzeyi yükselmektedir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,76 olarak hesaplanmıştır. Bu çalışmada ise Cronbach Alpha değeri toplam puan için 0,71 olarak saptanmıştır.

2.4. Verilerin Değerlendirilmesi

Araştırmadan elde edilen veriler SPSS 22.0 (Statistical Package for Social Sciences) programı ile değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde sayı, yüzdeler, ikili gruplarda iki ortalama arası farkın önemlilik testi (Independent Samples t Test), Mann-Whitney U testi, üç ve üstü gruplarda Kruskal-Wallis analizi kullanılmıştır. Tüm istatistiksel analizlerde %95 güven aralığında $p < 0,05$ olması durumunda, veriler arasındaki farklılığın anlamlı olduğu kabul edilmiştir.

2.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma sadece Fenerbahçe Üniversitesi'nde öğrenim gören Hemşirelik Bölümü öğrencilerini kapsamaktadır. Bu nedenle bu araştırmanın sonuçları tüm hemşirelik öğrencilerine genellenemez.

2.6. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmanın uygulanabilmesi için Fenerbahçe Üniversitesi etik kurulundan yazılı izin alınmıştır (FBU/2020-27). Öğrencilere çalışma hakkında bilgi verilmiş ve gönüllü olarak katılmak isteyenlerden online formda onay kutusunu işaretlemeleri istenmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde hemşirelik öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ve yardımseverlik algılarına yönelik bulgular ele alınmıştır.

Tablo 1'de araştırmaya katılan Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin demografik özelliklerine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Tablo 1. Öğrencilerin demografik özellikleri

Özellik	Sayı	%
Öğrenci Yaş Grubu		
18-20 yaş	89	74.8
21-24 yaş	25	21.0
25-31 yaş	5	4.2
Cinsiyet		
Kadın	85	71.4
Erkek	34	28.6
Aile Tipi		
Çekirdek Aile	105	88.2
Geniş Aile	11	9.2
Dağılmış Aile	3	2.5
Kardeş Durumu		
Var	116	97.5
Yok	3	2.5
Yaşanılan Yer		
İl	79	66.4
İlçe	32	26.9
Köy	8	6.7
Eğitim Düzeyi		
Lise	114	95.8
Ön lisans	2	1.7
Lisans	3	2.5
Sınıf Düzeyi		
1. Sınıf	72	60.5
2. Sınıf	47	39.5
Hemşirelik Bölümü'nü İsteyerek Seçme Durumu		
Evet	109	91.6
Hayır	10	8.4
Genel Toplam	119	100.0

Öğrencilerin %74,8'i (n=89) 18-20 yaş aralığında olup ortalaması $20,12 \pm 2,3$ 'tür, %71,4'ü (n=85) kadın, %95,8'i (n=114) lise mezunu iken %4,2'si (n=5) ön lisans ve lisans mezunu olduklarını belirtmiştir. Öğrencilerin %88,2'si (n=105) çekirdek ailesi ile yaşadığını, %97,5'i (n=116) kardeşinin olduğunu, %66,4'ü (n=79) il merkezinde yaşamaktadır. Öğrencilerin %60,5'i (n=72) birinci sınıf, %39,5'i (n=47) ikinci sınıf düzeyindedir ve %91,6'sı (n=109) Hemşirelik Bölümü'nü isteyerek seçmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin yardımseverlik ölçeği ortalama puanları

Ölçek Maddeleri	Min-Max	X ± SS
İnsanlara faydalı olmak benim için önemlidir	1-5	4,57 ± 0,54
Başkalarına yardım etmektense, kendime zaman ayırmayı tercih ederim	1-5	3,85 ± 1,05
İhtiyacı olan insanlara elimden geldiğince yardım ederim	1-5	4,68 ± 0,50
Eğer bir arkadaşım bana derdini anlatıyorsa onu dikkatle dinlerim	1-5	4,84 ± 0,36
Sıkıntılı dönemlerde insanların yanında olarak onlara destek olurum	1-5	4,67 ± 0,55
Morali bozuk birini gördüğümde ona yardımcı olmaya çalışırım	1-5	4,40 ± 0,66
İnsanlara karşılık beklemeden yardım ederim	1-5	4,61 ± 0,61
Toplam Puan	7-35	31,62 ± 2,74

Tablo 2'de belirtildiği gibi öğrencilerin Yardımseverlik Ölçek maddeleri puan ortalamaları yüksek olmakla birlikte, toplam puan ortalamaları $31,62 \pm 2,74$ 'tür.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin yardımseverlik düzeyleri, demografik özelliklerine göre incelenmiş ve sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin demografik özelliklerine göre yardımseverlik ölçek toplam puanları

Özellikler	Sayı	Ölçek Toplam Puan	
	n	\bar{x}	SS
Yaş			
18-20 yaş	89	31,77	2,56
21-24 yaş	25	31,04	3,32
25-31 yaş	5	31,80	2,94
X^2_{KW}		0,687	
p		0,709	
Cinsiyet			
Kadın	85	31,84	2,69
Erkek	34	31,05	2,81
t		1,422	
p		0,158	
Aile Tipi			
Çekirdek aile	105	31,58	2,71
Geniş aile	11	32,09	3,36
Dağılmış aile	3	31,33	1,52
X^2_{KW}		1,227	
p		0,541	
Kardeş Durumu			
Var	116	31,56	2,74
Yok	3	34,00	1,00
U		74,000	
p		0,087	
Yaşanılan Yer			
İl	79	31,39	3,04
İlçe	32	32,03	1,92
Köy	8	32,25	2,31
X^2_{KW}		0,628	
p		0,730	
Eğitim Düzeyi			
Lise	114	31,57	2,78
Ön lisans	2	32,50	2,12
Lisans	3	32,66	1,52
X^2_{KW}		0,435	
p		0,805	
Sınıf Düzeyi			
1. Sınıf	72	31,84	2,52
2. Sınıf	47	31,27	3,04
t		1,110	
p		0,269	
Hemşirelik Bölümü'nü İsteyerek Seçme Durumu			
Evet	109	31,58	2,65
Hayır	10	32,00	3,74
t		0,454	
p		0,651	

Independent Samples t Test, Mann-Whitney U Test, Kruskal-Wallis Test. p<0,05 anlamlı kabul edilmektedir.

Öğrencilerin yaşlarına göre ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Öğrencilerin cinsiyetlerine göre ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, kadın olanların toplam puan ortalamaları ile erkeklerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Öğrencilerin aile tiplerine göre ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Öğrencilerin kardeş durumuna göre ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, kardeşi olanlar ile kardeşi olmayanların puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Öğrencilerin yaşadıkları yere göre ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Öğrencilerin eğitim düzeylerine göre ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Öğrencilerin sınıf düzeylerine göre ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, birinci sınıf olanların ikinci sınıflara göre puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$). Öğrencilerin Hemşirelik Bölümü'nü isteyerek seçme durumları ve ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, isteyerek seçenler ile isteyerek seçmeyenlerin puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p>0,05$).

4. Tartışma

Literatürde hemşireliği en iyi anlatan ifade olarak, yardımseverlik ifadesi belirlenmiştir (Buldukoğlu ve Çakır, 2020). Hemşirelik öğrencileri hemşireliği yardım etme kavramı ile özdeşleştirmektedir (Çingöl, Zengin, Çelebi ve Karakaş, 2020; Köktürk Dalcalı ve Özyürek, 2019). Hastalar ve yakınları tarafından en çok kabul gören hemşire davranışlarından biri hemşirelerin yardımsever davranışlarıdır (Belay ve diğ. 2020). Bu bölümde hemşirelik öğrencilerinin yardımseverlik algıları ile ilgili bulgular tartışılmıştır.

Literatürde kadınların erkeklere göre daha yardımsever davrandıklarına yönelik birçok araştırma bulunmaktadır (Altay ve Güre, 2012; Yıldız ve Kapu, 2012; Yazıcı ve Salıktutluk, 2018; Poepsel ve Schroeder, 2019). Hançerlioğlu, Toygar ve Gül (2020) çalışmasında ise erkek öğrencilerin kadın öğrencilerden daha yardımsever davrandıkları saptanmıştır. Erken'in (2009) çalışmasında, öğrencilerin çevresindekilere yardımsever davranma düzeylerinde cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık olmadığı, Ulukan ve Esenkaya'nın (2020) çalışmasında da benzer şekilde yardımseverlik düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı fark olmadığı belirtilmiştir. Bu çalışmada da öğrencilerin cinsiyetlerine göre ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, kadın öğrenciler ile erkek öğrencilerin yardımseverlik ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu saptanmıştır. Bu çalışma sonuçları Erken (2009) ve Ulukan'ın (2020) çalışmaları ile benzerlik göstermektedir. Literatür incelendiğinde, prososyal davranışların erken çocukluk dönemlerinde kız çocuklarında daha yüksek görüldüğü öne sürülmektedir (Kuhnert, Begeer, Fink, Rosnay, 2017). Prososyal davranışların cinsiyete göre farklılığının incelendiği çalışmaların duygusallık, şefkat ve başkalarına yardım etme arzusu şeklinde kadınlarda daha yüksek çıktığı ancak daha sonraki meta-analitik çalışmalarda bu ilişkinin cinsiyetlerin kendi dinamikleri içerisinde değişkenlik gösterebileceği öne sürülmüştür (Nielson ve ark., 2017).

Çelik ve Avcı'nın (2019) aile içi ilişkilerin yardımseverlik üzerine etkisinin incelediği çalışmasında, bir ve iki kişilik aileye sahip olan bireylerin yardımseverlik tutum ölçeği puanlarının daha yüksek olduğu

belirtilmiştir. Bu çalışmada ise öğrencilerin aile tiplerine göre ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmasa da geniş aileye sahip olan öğrencilerin yardımseverlik ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Arpacı ve Özmen'in (2014) hemşirelik öğrencilerinin özgecilerik düzeylerini belirlediği çalışmada, kardeş sayısı az olanların başkalarının iyiliği için elinden geleni yapma (özgecilerik) düzeylerinin istatistiksel olarak daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmada da kardeşi olan öğrenciler ile kardeşi olmayanların yardımseverlik puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmasa da kardeşi olmayanların yardımseverlik ortalaması daha yüksek saptanmıştır.

Hançerlioğlu ve ark. (2020) çalışmasında, köyde yaşayanların yardımseverlik düzeylerinin, ilde yaşayanlara oranla istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin yaşadıkları yere göre ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. Fakat köyde yaşayanların yardımseverlik puan ortalaması il ve ilçede yaşayanlara oranla daha yüksek saptanmıştır. Bu nedenle benzerlik göstermektedir.

Çetinkaya ve Ecevit'in (2013) hemşirelerin meslektaş dayanışmasını değerlendirdiği çalışmasında, ön lisans mezunu hemşirelerin lise mezunu hemşirelere göre daha fazla dayanışma gösterdiği belirtilmiştir. Bu çalışmada öğrencilerin eğitim düzeylerine göre ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmasa da benzer şekilde lisans eğitim düzeyinde olan öğrencilerin lise ve ön lisansa oranla yardımseverlik ortalamalarının daha yüksek olduğu gözlenmektedir. Eğitim düzeyinin yüksek olduğu kişilerin yaşlarının da yüksek olduğu göz önünde bulundurulduğunda yaş ve eğitim ile bu kişilerde yardımseverlik bakış açısının geliştiği düşünülmektedir.

Pehlivan ve Lafçı'nın (2014) hemşirelik öğrencilerinin özgecilerik düzeylerini belirlediği çalışmasında sınıf düzeyi ve başkalarının iyiliği için elinden geleni yapma düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmasa da birinci sınıfların özgecilerik ortalamalarının diğer sınıflara göre daha yüksek olduğu belirtilmektedir. Aynı şekilde bu çalışmada da öğrencilerin sınıf düzeylerine göre yardımseverlik ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında anlamlı bir fark saptanmasa da birinci sınıfların yardımseverlik ortalamalarının daha yüksek olduğu gözlenmektedir.

Literatürde hemşirelik mesleğini seçme nedenlerinin incelendiği çalışmalarda, öğrencilerin insanlara yardım etmek amacıyla hemşireliği tercih ettikleri belirtilmiştir (Jirwe ve Rudman, 2012; Marcinowicz ve ark., 2016; Bölükbaş, 2018; Türk ve ark., 2018; Köse Tosunöz ve ark., 2019; Buldukoğlu ve Çakır, 2020; Çingöl ve ark., 2020). Ayrıca öğrenciler insanlara yardım eden güleryüzlü hemşirelerden etkilendiklerini belirtmektedir (Çingöl ve ark., 2020). Hemşirelik mesleğinin insanlara yardım etme fırsatı sunan bir meslek olması nedeniyle mesleğin tercih edilebilirliğini artırmaktadır (Şahin ve ark. 2020). Tıp, diş hekimliği, eczacılık ve hemşirelik öğrencileri arasında kariyer seçimini etkileyen faktörlerin incelendiği bir çalışmada, yirmi dokuz makale incelenmiş ve tercih etme sebeplerinde başkalarına yardım etme arzusunun olduğu belirtilmiştir (Wu, Low, Tan, Lopez ve Liaw, 2015). Ensari ve Alay (2017) çalışmasında öğrencilerin hemşirelik mesleğini tercih etmelerinde, insanlara yardım etme isteğinin etkili olduğu saptanmıştır. Bu çalışmada öğrencilerin büyük bir kısmının (%91,6) Hemşirelik Bölümü'nü isteyerek seçtikleri gözlenmektedir. Gene bu öğrencilerin Hemşirelik Bölümü'nü isteyerek seçme

durumları ve yardımseverlik ölçek toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında, anlamlı bir fark saptanmamıştır. Bu durum bölümü isteyerek seçmediğini belirten (%8,4) öğrencilerin de yardımseverlik düzeylerinin yüksek olduğu fakat hemşirelik mesleğinin geleceğine yönelik endişe duymaları ile ilişkilendirilebilir.

5. Sonuç

Öğrencilerin hemşireliği isteyerek seçtiği ve yardımseverlik ölçek maddeleri puan ortalamalarının yüksek olduğu saptanmıştır. Bu çalışma benzer gruplarda daha büyük örnekleme yapılabilir.

Bu sonuçlar doğrultusunda hemşireliğin en temel görevi olan bakım uygulamalarında başarıya ulaşmada yardımseverlik algısının önemli olduğu düşünülmektedir.

6. Teşekkür

Bu çalışmaya gönüllü olarak katılan tüm öğrencilere teşekkür ederiz.

Çıkar Çatışması

Bu makalede herhangi bir nakdi yardım alınmamıştır. Herhangi bir kişi veya kurum ile ilgili bir çıkar çatışması yoktur. Yazarlar arasında çıkar çatışması olmadığı beyan edilmiştir.

Kaynakça / References

- Aktaş, Y., Baysan Arabacı, L., & Dülgerler, Ş. (2020). Watson İnsan Bakım Modeli'ne Göre Şizofreni Tanılı Bir Hastada Hemşirelik Bakımı: Olgu Sunumu. İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 5(1), 51-57.
- Aktepe, V. (2010). İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde "Yardımseverlik" Değerinin Etkinlik Temelli Öğretimi Ve Öğrencilerin Tutumlarına Etkisi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altay, F., & Güre, A. (2012). Okulöncesi Kuruma (Devlet-Özel) Devam Eden Çocukların Sosyal Yeterlik ve Olumlu Sosyal Davranışları İle Annelerinin Ebeveynlik Stilleri Arasındaki İlişkiler. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 12(4), s. 2699-2718.
- Altıok, H. Ö., Şengün, F., & Üstün, B. (2011). Bakım: kavram analizi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi, 4(3), 137-140.
- Arpacı, P., & Özmen, D. (2014). Hemşirelik Öğrencilerinin Özgeçmiş ve Empatik Eğilim Düzeyleri ve Aralarındaki İlişki. Hemşirelikte Eğitim Ve Araştırma Dergisi, 11 (3): 51-57
- Baysan Arabacı, L., & Taş, G. Suça sürüklenen bir çocuk hastanın bakımında Peplau'nun Kişilerarası İlişkiler Modeli'nin kullanımının bakıma etkisi. Psikiyatri Hemşireliği Dergisi, 10(3), 218-226.
- Belay, A., Belayneh, M., Tegegne, B., Tamiru, M., Mulu, Y., & Zenebe, A. (2020). Adult inpatient satisfaction and associated factors. Ethiopian Journal of public health and nutrition, 2(1).
- Bölükbaş, N. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve etkileyen faktörler. Ordu University Journal of Nursing Studies, 1(1), 10-17.
- Çakır, C., & Buldukoğlu, K. (2020). Bilişsel Çarpıtmaların, Hemşirelerin Mesleki Benlik Saygısına ve Hemşirelik Algısına Etkisi. Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi, 9(1), 193-206.
- Çelik, B. & Avcı, F. (2019). Aile İçi İlişkilerin Yardımseverlik Üzerine Etkisi. Araştırma Yöntemleri I. Erişim adresi: <https://www.researchgate.net/publication/332947538> Erişim Tarihi: 20.12.2020
- Çırlak, A. (2019). Hildegard E. Peplau'nun Kişilerarası İlişkiler Kuramının Klinik Uyum Sürecinde Yeni Mezun Hemşire-Rehber Hemşire İlişkisine Uyarlanması: Bir Özel Hastane Örneği. Anadolu Hemşirelik Ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 22(1), 71-77.

- Çingöl, N., Zengin, S., Çelebi, E., & Karakaş, M. (2020). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin incelenmesi. *SBÜ Hemşirelik Dergisi*, 2(1), 17-26.
- Demirci, İ. (2017). Huzurlu ve mutlu yaşamın değerler ve karakter güçleri bağlamında karma bir araştırmayla incelenmesi (Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul).
- Diñç, L. (2010). Bakım kavramı ve ahlaki boyutu. *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 74-82.
- Ensari, Ş. M., & Alay, K. H. (2017). Meslek seçimini etkileyen faktörlerin demografik değişkenler ile ilişkisinin araştırılması: İstanbul ilinde bir uygulama. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(10), 409-422. doi:10.20304/humanitas.358378.
- Erken, M. (2009). Empati becrisinin ahlaki davranışlar üzerindeki etkisi (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Erişen, M., & Karaca Sivrikaya, S. (2017). Manevi bakım ve hemşirelik. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(3): 184-190.
- Güzel Candan, D., & Ergen, G. (2014). 3. sınıf hayat bilgisi ders kitaplarının temel evrensel değerleri içermesi bakımından incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 134-161.
- Hajihosseini, F., & Nazari, R. (2020). The perception of nursing students of providing patients with fundamental nursing care: "Both good and bad". *Journal of Nursing and Midwifery Sciences*, 7(3), 180.
- Hançerlioğlu, S., Toygar, İ., & Gül, İ. (2020). Hemşirelik Öğrencilerinin Etik Duyarlılık Düzeyleri ve Etkileyen Faktörler. *Türkiye Klinikleri J Med Ethics*, 28(3), 330-6.
- Hendekci, A., & Gök Uğur, H. (2020) Bakım personellerinin yaşadığı sorunlar ve bakımdan etkilenme durumları. *Jaren*. 6(3):538-44. doi:10.5222/jaren.2019.66588
- Jirwe, M., & Rudman, A. (2012). Why choose a career in nursing?. *Journal of Advanced Nursing*, 68(7), 1615-1623.
- Kacaroğlu Vicdan, A. (2020). Hemşirelikte Bilme Yolları. *Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma dergisi*, 17(Ek sayı):110-4.
- Karaca, A., & Durna, Z. (2018). Hemşirelik Bakım Kalitesi ve İlişkili Faktörler. *Sağlık ve Toplum*, 28(2).
- Kıyak, E., & Ergüney, S. (2002). Hemodiyaliz Hastalarının Öz-Bakım Gücünün Değerlendirilmesi. *Atatürk Üniv. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 5(1).
- Köktürk Dalcalı, B., & Özyürek, A. (2019). Yaşlı bakımı bölümü öğrencilerinin bireysel değerlerine göre yaşlıya yönelik tutumları. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD)*12(1), 1-7.
- Köse Tosunöz, İ., Eskimez, Z., & Öztunç, G. (2019). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimlerini etkileyen faktörler. *Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(2):91-97. doi:10.30934/kusbed.532097
- Kuhnert, R. L., Begeer, S., Fink, E., & de Rosnay, M. (2017). Gender-differentiated effects of theory of mind, emotion understanding, and social preference on prosocial behavior development: A longitudinal study. *Journal of experimental child psychology*, 154, 13-27.
- Marcinowicz, L., Owlasziuk, A., Slusarska, B., Zarzycka, D., & Pawlikowska, T. (2016). Choice and perception of the nursing profession from the perspective of Polish nursing students: a focus group study. *BMC Medical Education*, 16(1), 243.
- Nielson, M.G., Padilla-Walker, L., & Holmes, E.K. (2017). How Do Men and Women Help? Validation of a Multidimensional Measure of Prosocial Behavior. *Journal of Adolescence*, 56, 91-106.
- Pehlivan, S., & Lafci, D. (2014). Altruism levels of nursing students. *Gaziantep Medical Journal*, 20(1), 29-34.
- Poepsel, D. L., & Schroeder, D. A. (2019). 13.5 Helping and Prosocial Behavior. *Introduction to Psychology*. Erişim adresi: <https://openpress.usask.ca/introductiontopsychology/chapter/helping-and-prosocial-behavior/> Erişim Tarihi: 20.12.2020
- Soner, G. (2018). Virginia Avenel Henderson'un Hemşirelik Tanımı Çerçevesinde Wit Filmi'ndeki Hemşire Susie Monahan Karakterinin Analizi An Analysis of the Characteristics of Nurse Susie Monahan Character in 'Wit'Film within the Framework of Nursing Definition of Virginia Avenel Henderson. *Türkiye Biyoetik Dergisi*, 5(4), 151-64.

Şahin, A., Çelik, D., Kocakaya, R., Canbulat Şahiner, N., & Genç, M. (2020) Hemşirelik Bölümü Birinci Sınıf Öğrencilerinin Meslek Seçimine Etki Eden Etmenlerin Belirlenmesi: Nitel Bir Çalışma. Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi / Journal of Health Sciences and Research, 2(1),1-11.

Türk, G., Adana, F., Erol, F., Çevik Akyıl, R., & Taşkıran, N. (2018). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçme nedenleri ile bakım davranışları algısı. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 7(3), 1-10.

Ulukan, M. & Esenkaya, A. (2020). "Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim Alan Üniversite Öğrencilerinin Yardımseverlik Ve Belirsizliğe Tahammülsüzlük Düzeylerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 6(35): 1519-1530

Çetinkaya Ulusoy, E. Ecevit Alpar, Ş. (2013). Hemşirelerde Meslektaş Dayanışması ve İş Doyumu İle İlişkisi. Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi, 21(3), 154-163.

Wu, L.T., Low, M. M. J., Tan, K.K., López, V., & Liaw, S.Y. (2015). Why not nursing? A systematic review of factors influencing career choice among healthcare students. International Nursing Review, 62(4), 547-562.

Yavaş Çelik, M. (2019). Orem'in Öz Bakım Eksikliği Kuramı ve Bu Kurama Göre Sağ Ayak Bileği ve Pelvis Kırığı Olan Hastanın Hemşirelik Bakımı. Sağlık ve Toplum, 29(3), 99-104.

Yazıcı, Z., & Salıktutluk, Y. Z. (2018). Ebeveynlerin Prososyal Davranışlarıyla Çocukların Prososyal Davranışları Arasındaki İlişki. T. Kodaman, & E. İştah Işıklı (Dü) içinde, Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler'de Akademik Araştırmalar 3 (s. 411-429). Ankara: Gece Kitaplığı.

Yıldız, S., & Kapu, H. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Değerleri İle Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki: Kafkas Üniversitesi'nde Bir Araştırma. KAÜ-İİBF dergisi, 3(3), 39-66.